

PIT Eemsdelta

Preventie Interventie Team (PIT) is een interventieprogramma ontworpen door Barkema & de Haan en 2BE, in opdracht van gemeente Eemsdelta.

PIT is gestart halverwege 2022

Doel van PIT is het voorkomen van problemen of het in een zo vroeg mogelijk stadium aanpakken van problemen bij risicojongeren.

De PIT-aanpak bestaat uit:

- vindplaatswerk
- een activeringstraject (2BE Young, p 2)
- één-op-één coaching (PIT coaching, p. 3-6)

Zie pagina 5 & 6 voor het coaching traject van Fernando (foto gemaakt met AI)

Een **PIT-jongere** is een jongere die dreigt af te glijden naar de criminaliteit. Veel van deze jongeren ervaren problemen op school. Ook hangen veel ze veel op straat en vertonen daarbij risicovol gedrag of bevinden zich in een risicovolle omgeving. Verder zijn er signalen rondom dealen, incidenten zoals geweld, diefstal of vandalisme en/of zorgen rondom het gebruik van alcohol of drugs.

Vindplaatswerk gebeurt waar jongeren zijn: op straat, op school en met activiteiten voor jongeren waarbij jongerenwerkers in contact komen met jongeren.

Vindplaatswerk zorgt ervoor dat jongerenwerkers **zichtbaar** zijn en op een **laagdrempelige** manier in contact komen met jongeren. Hierdoor kunnen ze een **band opbouwen** en zijn ze **goed op de hoogte** van wat er speelt onder de jongeren.

Oprechte interesse in de jongeren is het uitgangspunt om een band te kunnen opbouwen.

*Wij kunnen meteen inzetten en dat is de kracht van PIT: je bent er meteen en je hoeft niet ergens op te wachten. Bij jongeren werkt dat vaak goed.
(jongerenwerker)*

2BE YOUNG

2BE Young is een **activeringstraject** voor jongeren van 12–16 jaar die (dreigen) uit (te) vallen in het reguliere onderwijs. 2BE Young heeft als doel het vergroten van zelfvertrouwen, energie, structuur en motivatie bij jongeren, zodat zij weer met vertrouwen naar school gaan.

- **33 jongeren** deelgenomen
- 5 groepen gestart
- **Instroom** via: scholen, leerplicht, jongerenwerk en zorgpartners
- **29 jongeren stromen uit naar onderwijs** of een passende vervolgplek
- 4 jongeren zijn eerder uitgestroomd (terug naar school, geen vervoer, slecht contact)

‘De jongeren mogen eerst weer zichzelf zijn, voordat ze weer leerlingen worden’.
(coach)

Indeling van dagen 2BE Young 9:00 tot 13:00

Gedurende 10 weken wordt er drie dagdelen per week gewerkt aan mindset, workshops en beroepsoriëntatie. De dag start met bewegen en inchecken, gevolgd door één van de thema's. De jongeren hebben coachgesprekken en leveren tijdens het programma hun mobiel in.

2BE Young in woorden

Bieden van structuur

Rust

Passende doorstroom

Werken met een vaste coach

Persoonlijke doelen staan centraal

Toekomstperspectief

Opbrengsten 2BE Young

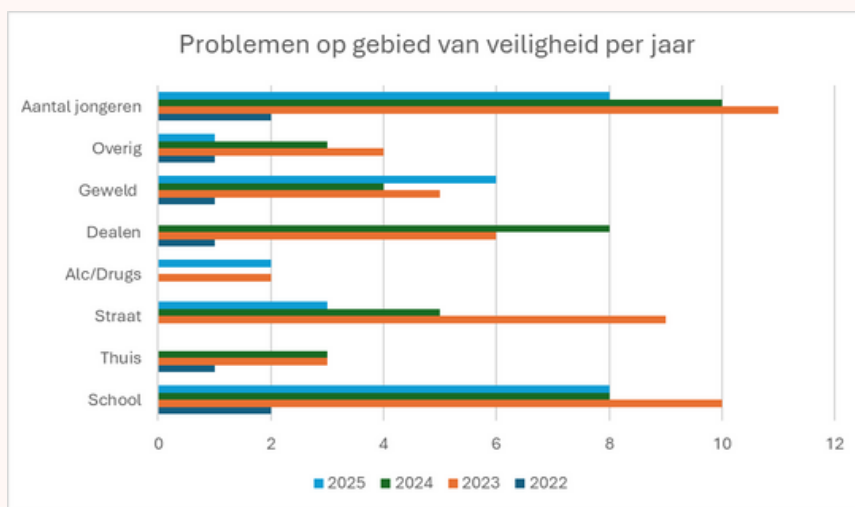
- Herstel van **zelfvertrouwen**, **motivatie** en **dagstructuur**
- Jongeren voelen zich **gezien**, **gehoord** en **veilig**
- Vergroting van **toekomstgericht gedrag**
- Succesvolle **terugkeer naar onderwijs** of passende leeromgeving
- Meer **rust** binnen gezin en betere samenwerking met ouders

Het programma hielp niet alleen mijn dochter, maar ook ons als gezin. We leren weer praten met elkaar.
(Moeder)

PIT coaching

PIT coaching bestaat uit wekelijks één-op-één contact tussen de jongere en een coach. De coaches zijn jongerenwerkers of jeugdhulpverleners. Er kan gestart worden **zonder indicatie** en het **contact is laagdrempelig**. PIT coaching heeft als doel om de problemen aan te pakken bij jongeren die dreigen te ontsporen.

- **31 jongeren** hebben deelgenomen aan PIT coaching, waarvan 29 jongens en 2 meiden.
- De gemiddelde duur van een coachingstraject neemt af van 16 maanden in '22/'23 naar 10 maanden in '24/'25.

Aanmelding PIT: meerdere oorzaken

- Bij de helft spelen problemen op het gebied van geweld, diefstal of vandalisme
- Ook bij de helft zijn er signalen van dealen
- Bij een klein deel speelt alcohol of drugs een rol
- Bijna alle PIT jongeren ervaren problemen op school
- Daarnaast hangt ruim de helft rond op straat

Het contact wordt afgestemd op de jongeren: samen sporten / een wandeling / een ritje met de auto / ergens naartoe. De coaches onderhouden daarnaast contact met de ouders of verzorgers, met school en met andere betrokken partijen.

En we werken natuurlijk wel heel erg op klik. Dus de klik moet er zijn om gekoppeld te worden aan een jongere, wat voor een jongere heel gunstig is hè? Want je wil natuurlijk zo duurzaam mogelijk werken en zo ver mogelijk komen.

(jongerenwerker)

Naast de laagdrempelige en snelle start van PIT coaching is de **band tussen jongere en coach** ook van wezenlijk belang. Werken vanuit **relatie en vertrouwen** draagt bij aan een sterke en duurzame band.

PIT coaching

PIT IN WOORDEN

laagdrempelig

geen indicatie - direct inzetbaar

contact ouders

sport - activiteiten - gesprekken

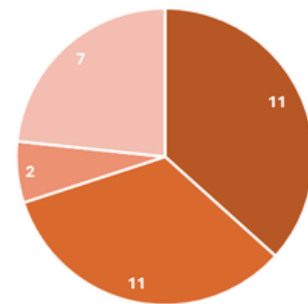
aansluiting leefwereld jongeren

vertrouwen - geduld - naast de jongeren gaan staan

Opbrengst PIT coaching in cijfers

- 11 jongeren **positief uitgestroomd** (terug naar school, aan het werk, positieve gedragsveranderingen)
- 11 jongeren **doorverwezen** (reguliere - en specialistische hulpverlening, begeleid wonen)
- 2 jongeren coaching **afgebroken** (niet houden aan afspraken en/of niet meewerken)

Resultaten PIT-Trajecten

■ Positief ■ Doorverwezen ■ Vroegtijdig beëindigd ■ Pit nog Actief

In de drie jaar dat PIT bestaat zijn er **13 jongeren** (30%) benaderd die **niet** mee wilden doen aan 2BE Young of PIT coaching. Belangrijkste oorzaken: ouders weigeren hulp / jongeren weigeren hulp / niet houden aan afspraken.

Opbrengsten PIT coaching

- jongeren gaan weer **naar school**
- verandering in **houding en gedrag**
- jongeren **praten over problemen**

*Ja, ik kreeg laatst, net voor het einde van vorig schooljaar, nog een compliment van de docent dat ik vergeleken met de eerste en tweede klas die ik eerder had gedaan, dat mijn gedrag en houding veel beter was geworden.
(jongere)*

De foto is gemaakt met AI

*Als ik zie waar hij vorig jaar stond en waar hij nou staat, is een wereld van verschil, want we wisten het op een gegeven moment echt niet meer... Je loopt echt op je tenen. En dat gaat nu echt wel goed, hij is op tijd thuis en alles is wel redelijk bespreekbaar alleen school is gewoon echt een heikel punt op het moment.
(stiefvader)*

Deze positieve veranderingen werken door in de leefomgeving van de jongeren, zowel thuis als op school, en dragen daarmee bij aan hun toekomstperspectief.

PIT-Traject Fernando

De foto is gemaakt met behulp van AI en ook de naam is fictief. De casus is uitgewerkt op basis van de rapportage van een PIT jongere waarbij details zijn weggelaten om de privacy van de jongere te beschermen.

Wie is Fernando?

Fernando is een sociale, praktisch ingestelde tiener die graag met zijn handen werkt en moeite heeft met stilzitten en focus. Hij heeft autisme, is kwetsbaar voor externe invloeden en angsten, maar toont ook veerkracht en inzicht in zijn eigen gedrag.

Achtergrond

Fernando is een tiener met autisme die het beste tot zijn recht komt bij praktische activiteiten zoals klussen en groenwerken. Hij is sociaal en spraakzaam, maar worstelt met concentratie, impulsiviteit – denk aan roken of experimenteren met blowen – en angsten, zoals de vrees dat hij of zijn naasten ziek worden of doodgaan. Op zijn nieuwe school in Winschoten (waar hij na een overstap naar een praktijkgerichte opleiding terechtkwam) doet hij het goed, al blijft stilzitten een uitdaging. Thuis heeft hij een betere band met zijn vader en opa/oma dan met zijn bezorgde moeder, die bang is voor verkeerde invloeden. Fernando heeft op zijn nieuwe school vrienden gemaakt, maar zijn moeder blijft bezorgd over zijn vriendenkring en mogelijke negatieve invloeden.

Aanleiding

Het PIT-traject voor Fernando werd gestart naar aanleiding van signalen van zowel school als zijn ouders. Het Dollard College uitte zorgen over Fernando's gedrag, met name zijn beïnvloedbaarheid en de vrienden met wie hij omging. Zijn ouders deelden deze zorgen en maakten zich bovendien ongerust over zijn overstap naar een nieuwe school in Winschoten. Ze hadden al stappen ondernomen door contact op te nemen met de huisarts, die hen doorverwees naar een psycholoog. Fernando zelf voelde echter weinig voor gesprekken met een psycholoog, maar was wel open voor begeleiding door het jongerenwerk. Daarnaast speelde mee dat Fernando autisme heeft, wat extra aandacht vraagt voor zijn sociaal-emotionele ontwikkeling en omgang met prikkels.

De combinatie van deze factoren - de signalen van school, de zorgen van zijn ouders, zijn weerstand tegen reguliere psychologische hulp en de behoefte aan passende begeleiding - vormde de aanleiding om het PIT-traject te starten, waarbij het jongerenwerk als laagdrempelige en vertrouwde vorm van ondersteuning werd ingezet.

Doelen

- Vertrouwensband opbouwen met Fernando, zodat hij zich veilig en gehoord voelt bij de coach.
- Inzicht geven in eigen gedrag (bv. impulsiviteit, omgang met vrienden, angsten).
- Praktische vaardigheden versterken (bv. omgaan met afleiding, focus, en emoties).
- Ondersteuning bieden bij sociale contacten (bv. vriendenkring, familie, school).
- Angsten en dwanghandelingen verminderen (bv. hyperventilatie, ziekte-angst).
- Samenwerken met ouders en school om een consistent steunsysteem te creëren.
- Voorbereiden op zelfstandigheid (bv. omgaan met verlies, grenzen stellen).

Activiteiten PIT

- Kennismaking & Vertrouwen opbouwen: ophalen van school, informele gesprekken over school, vakantie, en interesses (zoals voetbal en vissen).
- Gezamenlijke activiteiten: vissen, tafeltennissen, gamen, fietsen langs hangplekken, en een bezoek aan McDonald's.
- Persoonlijke ontwikkeling: invullen van een persoonsprofiel, reflecteren op eigen gedrag, angsten, en netwerk.
- Praktische ondersteuning: hulp bij zoeken naar verloren sleutels, bezoek aan opa/oma voor ontspanning en steun.
- Gezondheid & Welzijn: gesprekken over angsten, hyperventilatie, gezondheidsklachten en advies van de huisarts.
- Evaluatie & Afronding: evaluatie van het traject, bespreken van voortgang en eventuele verdere begeleiding.

Fernando

	Juli 2023		September 2023		Oktober 2023		December 2023		Januari 2024
Successen	Juli 2023 - Fernando accepteert begeleiding van het jongerenwerk, terwijl hij reguliere psychologische hulp weigerde. Dit biedt een laagdrempelige start.		September 2023 - Fernando bouwt vertrouwen op met de coach: hij is spraakzaam, deelt zijn ervaringen op de nieuwe school en toont enthousiasme voor activiteiten zoals vissen.		Oktober 2023 - Fernando toont inzicht in zijn vriendenkring en risicogedrag: hij erkent dat zijn "vrienden" niet altijd de goede kant op gaan en kiest bewuster.		Oktober 2023 - Fernando past zich goed aan op zijn nieuwe school: hij doet zijn best, geniet van praktijkvakken en heeft vrienden gemaakt. Docenten zijn positief.		December 2023 - Fernando leert omgaan met angsten: hij deelt zijn zorgen (bv. hyperventilatie, ziekte-angst) en zoekt actief steun bij de coach en huisarts.
School	Juli 2023 - School meldt zorgen over Fernando's beïnvloedbaarheid en omgang met "verkeerde vrienden". Ouders besluiten tot een schoolwissel.		September 2023 - Fernando start op een nieuwe school in Winschoten, waar hij een praktijkopleiding volgt (metselen, klussen, groen). Hij voelt zich direct op zijn gemak en maakt vrienden.		September 2023 - Fernando is positief over de nieuwe school: hij vindt de praktijkvakken leuk en docenten aardig. Hij doet zijn best, maar heeft moeite met stilzitten.		Oktober 2023 - School bevestigt dat Fernando goed meedoet en gemotiveerd is. Hij geniet van het werken met zijn handen en heeft geen problemen in de klas.		Oktober 2023 - Fernando deelt dat hij minder op straat hangt en bewuster omgaat met zijn vriendenkring, wat positief is voor zijn schoolfocus.
Thuisituatie	Voor juli 2023 - Ouders maken zich zorgen over Fernando's beïnvloedbaarheid en omgang met "verkeerde vrienden".	Juli 2023 - Ouders bezoeken de huisarts en worden doorverwezen naar een psycholoog, maar Fernando weigert gesprekken met een psycholoog.	September 2023- Fernando deelt dat hij een betere band heeft met zijn vader dan met zijn moeder, omdat zijn moeder strenger is. Hij voelt zich wel gesteund door zijn opa en oma.		Oktober 2023 - Fernando geeft aan dat hij minder op straat hangt en bewuster omgaat met zijn vriendenkring, wat thuis voor rust zorgt.	Oktober 2023 - Fernando verliest zijn sleutels en zoekt hulp bij zijn opa en oma, wat laat zien dat hij op hen terugvalt in stressvolle situaties.	November 2023 - Moeder deelt haar zorgen over Fernando's vriendenkring en mogelijk risicogedrag (bv. dealen), maar Fernando vindt haar reactie "spastisch".	December 2023- Fernando deelt zijn angsten (bv. dood, ziekte) met de coach, wat thuis voor meer openheid zorgt. Hij bezoekt de huisarts voor lichamelijke klachten, wat zijn angsten deels wegneemt.	Januari 2024 - De thuisituatie is stabiel: Fernando's gedrag is verbeterd.
Beïnvloedbaarheid impulsiviteit	Niet beïnvloedbaar/impulsief		Niet beïnvloedbaar/impulsief		Niet beïnvloedbaar/impulsief		Niet beïnvloedbaar/impulsief		Niet beïnvloedbaar/impulsief
Beïnvloedbaarheid impulsiviteit	Beïnvloedbaar/impulsief		Beïnvloedbaar/impulsief		Beïnvloedbaar/impulsief		Beïnvloedbaar/impulsief		Beïnvloedbaar/impulsief
Beïnvloedbaarheid impulsiviteit	Juli 2023 - Ouders en school signaleren dat Fernando erg beïnvloedbaar is en omgaat met "verkeerde vrienden". Hij toont risicogedrag (bv. roken, blowen) en weigert psychologische hulp.		September 2023 - Fernando is enthousiast maar zenuwachtig tijdens PIT activiteiten (bv. vissen). Hij praat veel en kan moeilijk stilzitten, wat wijst op impulsiviteit en afleidbaarheid.		Oktober 2023 - Fernando deelt dat hij minder op straat hangt en zijn vriendenkring kritischer bekijkt. Hij erkent dat zijn "vrienden" niet altijd de goede kant op gaan.		Oktober 2023 - Fernando toont impulsief gedrag door deel te nemen aan een moshpit (Bokpop), waarbij zijn telefoon kapot gaat. Hij verliest ook zijn sleutels, wat wijst op chaotisch gedrag.		November 2023 - Fernando geeft aan dat hij zich bewuster is van zijn gedrag en de zorgen van zijn moeder over zijn vrienden. Hij vindt haar reactie soms overdreven, maar toont inzicht.
Beïnvloedbaarheid impulsiviteit	Januari 2023 - Fernando is rustiger en beter in staat om met verlies om te gaan (bv. bij gamen). Hij toont minder impulsiviteit.								